

Fundamente respecteren

De voorbije weken werd alsmat duidelijk dat de crisis lang niet voorbij is. Het nieuws over de sociale onrust bij Opel, Bayer en DHL naar aanleiding van nakende massale ontslagen liegt er niet om. Maar ook de negatieve ontwikkelingen in de kleine ondernemingen bevestigen die trend. De werkloosheid blijft toenemen. Dat wordt meer en meer tastbaar. De crisis treft veel werknemers, zowel arbeiders als bedienden. Het ACV blijft niet bij de pakken zitten.

Het ACV blijft op koers

Het spoedoverleg van de vakbonden met de regering en daarna ook tussen regering en werkgevers bracht geen oplossingen. De overheid rekent erop dat de sociale partners, vakbonden en werkgevers, zelf overleggen om tot een eengemaakt statuut voor arbeiders en bedienden te komen.

Voor het ACV is de verlenging van de crisismaatregelen van de regering onlosmakelijk verbonden met de echte vooruitgang die gemaakt wordt in het dossier van het eengemaakte statuut voor arbeiders en bedienden.

Naakte ontslagen moeten voor alles vermeden worden, is het uitgangspunt. Om dat te bereiken, kan een waaier aan mogelijkheden worden aangeboden, zoals de herverdeling van de arbeid, de vrijwaring van brugpensioenmogelijkheden, de ondersteuning van duurzame initiatieven...

Voor veel werklozen is er nauwelijks nog zicht op werk. Het activeringsbeleid moet absoluut worden bijgestuurd. Wie geen perspectief op werk heeft, meestal omdat het werkaanbod ontbreekt, mag daarvoor niet extra bestraft worden.

Het ACV wil dat het overleg met de werkgevers dringend heropstart. Dat is de enige manier om te komen tot een gemeenschappelijk statuut.

De eenzijdige ABVV-ACLVB-manifestatie van vrijdag 4 december jl. werd door het ACV-bestuur als ondoelmatig en zwak doelgericht geëvalueerd. De energie moet prioritair in overleg worden geïnvesteerd. De werknemers vragen immers snel resultaten.

Kinderarmoede neemt toe

Op de vooravond van het Europees Jaar van de Strijd tegen de Armoede werd de jongste editie van het jaarboek over armoede en sociale uitsluiting van de Universiteit Antwerpen (UA) voorgesteld. Het rapport biedt traditiegetrouw een uitgebreid overzicht van de jongste cijfers, beleidsmaatregelen en wetenschappelijk onderzoek over armoede en sociale uitsluiting. De cijfers, die vooral betrekking hebben op de periode voor de crisis in alle hevigheid losbarstte, bevestigen voor een deel wat we al wisten, maar ze laten ook een aantal nieuwe, zelfs schokkende vaststellingen toe. Gezien de omvang van de crisis, wordt gevreesd dat de cijfers van volgend jaar nog erger zullen zijn.

Status-quo van de armen, toename van de 'subjectieve armen'

15 % van de Belgen leeft onder de Europese armoederisicogrens. België scoort daarmee iets beter dan het Europees gemiddelde van 17 %. Hoewel het aantal armen ongeveer gelijk is gebleven, voelen meer mensen zich arm: in 2007 had 15 % van de Belgen het idee dat het veel moeite kostte om rond te komen, in 2008 was dat niet minder dan 21 %. Een zeer opvallende toename is er ook op het vlak van de schuldproblemen. Ten opzichte van anderhalf jaar geleden is er een stijging met 14 % wat betreft het aantal Belgen dat een beroep doet op collectieve schuldbemiddeling. Opmerkelijk daarbij is dat ook steeds meer middenklassegezinnen schuldbemiddeling vragen. Professor Jan Vranken, socioloog en coauteur van het rapport, besluit daaruit dat armoede meer en meer de middenklasse binnensluipt.

Onthutsende cijfers over kinderarmoede

De nieuwe gegevens in verband met de kinderarmoede in ons land zijn ronduit schokkend: 18 % van alle Belgische kinderen onder de zes jaar leeft in een gezin dat onder de armoederisicogrens zit. Dat wil zeggen dat in onze moderne welvaartstaat bijna een kleuter op vijf opgroeit in armoede! Er is een opvallend verschil tussen het noorden en het zuiden: in Vlaanderen groeit 11 % van de kinderen in zo'n gezin op, in Wallonië is dat meer dan 21 %. 44 % van de arme kinderen in België leeft in een huis dat niet voldoende verwarmd kan worden en zeven op de tien kan nooit op vakantie gaan. Ruim 27 % van de eenoudergezinnen zit onder de armoedegrens. Ook de lage arbeidsparticipatie is een van de verklaringen voor het hoge aantal arme kinderen. Wie in een gezin woont waar geen van de ouders werkt, heeft 80 % kans om in armoede te leven. Maar liefst 12 op de 100 kinderen groeit op in een gezin met werkloze ouders. Het is onthutsend dat we op dit vlak behoren tot de vijf slechtste landen in Europa, enkel Bulgarije, Hongarije, Turkije en het Verenigd Koninkrijk doen het nog slechter. In Vlaanderen is de toestand een stuk minder dramatisch dan in Wallonië en Brussel.

Minder toekomstkansen voor arme kinderen

De onderzoekers hebben geen echte verklaring voor het feit dat België zo slecht scoort op het vlak van kinderarmoede. Over de grote gevolgen ervan be-

staat echter niet de minste twijfel. Onderzoekster Danielle Dierckx van het Centrum voor Ongelijkheid, Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad (OASeS) waarschuwt: "Het risico bestaat dat er een generatie kinderen opgroeit die nooit een voorbeeld hebben gehad wat betreft participatie op de arbeidsmarkt. Dat legt een hypotheek op hun levensstandaard voor de toekomst. Het zijn kinderen die niet gestimuleerd worden om een plaats in de samenleving op te nemen en het zijn ook vaak die kinderen die snel schoolmoe worden."

Uit het rapport blijkt ook dat maar liefst 16 % van de Vlaamse 2,5- tot 3-jarigen niet naar de kleuterklas gaat. Professor Vranken wijst erop dat kinderen van families die onder de armoederisicogrens zitten, thuis vaak niet de nodige basisvorming en stimuleren meekrijgen en dus vaak al een ontwikkelingsachterstand hebben opgelopen voor ze op school terechtkomen. Dat bewijst nog maar eens hoe essentieel het is dat de participatie aan het kleuteronderwijs fors wordt opgedreven. We kijken alvast uit naar de concrete plannen van onderwijsminister Pascal Smet.

De uitbreiding van het aanbod van ASO-scholen in achtergestelde buurten zou volgens de onderzoekers eveneens een positieve impact kunnen hebben. Arme gezinnen zijn doorgaans minder mobiel en kiezen daarom vaak voor de school het dichtst bij huis. Omdat in achtergestelde buurten minder scholen zijn met een ASO-aanbod, komen de kinderen vaak terecht in scholen die BSO en TSO aanbieden, zelfs wanneer ze een ASO-richting zouden aankunnen.

Inzetten op onderwijs en opleiding

De OCMW's slagen er momenteel slechts in zeer beperkte mate in de door hen begeleide leefloners aansluiting te laten vinden bij de arbeidsmarkt: niet meer dan 20 % van de OCMW-cliënten die een tewerkstellingstraject doorlopen, belanden uiteindelijk in een duurzame loopbaan. Het voeren van een doorgedreven tewerkstellings- en activeringsbeleid is zonder meer essentieel, maar het kan slechts vruchten afwerpen als er tegelijk zwaar wordt geïnvesteerd in onderwijs en opleiding. Staatssecretaris voor Maatschappelijke integratie en Armoedebestrijding Philippe Courard (PS) liet weten dat hij in de begroting voor 2010 4,2 miljoen euro heeft voorzien om de kinderarmoede terug te dringen. Welke aanpak hij zal volgen, is op dit ogenblik nog onduidelijk. Een aanzienlijk deel dient gereserveerd voor initiatieven op het vlak van onderwijs en opleiding.

Crisis is geen alibi

De crisis is reëel. Ook in Vlaanderen. Zoveel als mogelijk behouden wat werd verworven, is dan een eerste uitdaging. Het blijft moeilijk te moeten snoeien in initiatieven. Wie een initiatief echt waardevol vindt, heeft geen oren naar al dan niet objectieve argumenten om te besparen. Toch moet bespaard worden. Dat neemt niet weg dat de sociale partners en de overheid vanaf nu creatief moeten oplossingen zoeken om vooral de onderwijskansen van alle kinderen optimaal te verzekeren en om nu al plan-

nen uit te werken om, zodra de crisis voorbij is, in te zetten op nog beter onderwijs met een nog meer professionele aanpak en een gefundeerde en met middelen ondersteunde waardering van het onderwijspersoneel.

Keerpunt: 1 jaar na het congres

Vorig jaar, op 21 en 22 november 2008, congresseerde het COV. De inzet van het congres was niet alleen het uitstippelen van een visie op het onderwijsbeleid in Vlaanderen, maar ook - en vooral - de toekomst van de onderwijsbond zelf, namelijk het vooruitzicht op één nieuwe ACV-onderwijscentrale.

Op het congres werd de volgende intentieverklaring met overgrote meerderheid goedgekeurd.

- De nieuwe ACV-onderwijscentrale is een christelijk geïnspireerde onderwijsvakbond die zich confirmeert naar en situeert binnen de globale werking van het ACV. Ze staat ten dienste van haar leden en streeft naar een kwalitatief, toegankelijk onderwijs voor allen in een betere samenleving, met als basis de christelijke waarden.

- De nieuwe ACV-onderwijscentrale gaat voor een integraal onderwijssyndicalisme. Dat houdt in dat ze constant de individuele en collectieve belangen van haar leden behartigt en verdedigt in alle aspecten. Dus onder meer financieel, materieel, sociaal, professioneel, statutair, moreel en pedagogisch.

- Die belangenbehartiging kadert in een globale inzet voor een rechtvaardiger onderwijssysteem in een rechtvaardiger samenleving met meer democratie, solidariteit, verdraagzaamheid, vrijheid en gelijkheid.

- In de nieuwe ACV-onderwijscentrale wordt de besluitvorming gedragen door de basis en haar vertegenwoordigers. Daartoe wordt een overleg- en beslissingsstructuur uitgebouwd waarbij de stem van de basis doorweegt.

- Het democratisch besluitvormingsproces wordt gekenmerkt door het open debat, loyaliteit aan de genomen beslissingen en een vlotte samenwerking tussen de verkozen bestuursleden die beslissen en de vrijgestelden die de besluitvorming met hun raad en deskundigheid ondersteunen.

- Essentieel zijn een lidnabije school (en scholengemeenschap) en instellingnabije werking en de inzet van vrijwilligers op de diverse bestuursechelons. Daarom is de ondersteuning van dergelijke werking (inhoudelijk, logistiek, financieel,...) van vakbondsafgevaardigden en bestuursleden in het kader van de globale werking van de nieuwe onderwijscentrale een prioriteit.

- De nieuwe ACV-onderwijscentrale is representatief in de samenstelling van haar beslissingsorganen met onder meer aandacht voor een gendervriendelijk beleid, kansbiedende initiatieven voor jongeren en een gepensioneerdewerking die vanuit een syndicale missie in de provincies en op algemeen vlak wordt gegarandeerd.

- De nieuwe ACV-onderwijscentrale streeft in haar professionele werking een dubbel objectief na: het bewaken en verbeteren van het statuut en van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden van het onderwijspersoneel en van hun pensioen én het bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, wat onder meer een pedagogische en onderwijskundige werking veronderstelt.

- Tegelijk wordt ook de interprofessionele en internationale werking adequaat ingebed, opgevolgd en uitgebouwd.

- In de nieuwe ACV-onderwijscentrale wordt het dienstbetoon zo efficiënt mogelijk georganiseerd. Draaischijf zijn de secretariaten in de verschillende provincies. Ook de lokale vakbondsafgevaardigden (eerstelijnszorg) en het algemeen secretariaat (gespecialiseerd dienstbetoon) vervullen daarbij hun geëigende rol.

- De organisatie wordt professioneel opgevat zodat leden, vakbondsafgevaardigden, bestuursleden en professionele medewerkers steeds kunnen rekenen op degelijke informatie, vorming, begeleiding, ondersteuning,...

- Om haar leden te informeren, motiveren en sensibiliseren voert de nieuwe ACV-onderwijscentrale een eigentijds en dynamisch informatie- en communicatiebeleid.

- Het financieel beleid is in de nieuwe ACV-onderwijscentrale gezond, voorzichtig en *transparent met gepaste interne openheid, controle en verantwoordelijkheid*.

- Bij de overgang naar de nieuwe ACV-onderwijscentrale wordt respect betoond voor de werkeerzekerheid en de statutaire toestand van de personeelsleden die bij de COC en het COV in dienst zijn op de vooravond van de oprichting van de nieuwe ACV-onderwijscentrale.

Op weg

Het voorbije jaar werd regelmatig vergaderd met de collega's van de COC, voornamelijk om een structuur uit te werken die recht doet aan de basisbeginselen van een christelijke onderwijsvakbond. Zo werd vooropgesteld dat de stem van de basis moet doorwegen, het besluitvormingsproces democratisch moet zijn en de werking lidnabij. De organisatie moet professioneel worden opgevat en het financieel beleid moet op alle echelons gezond, voorzichtig en transparant zijn.

Stof genoeg voor lange discussies. Het kan niet genoeg worden benadrukt dat het collectief en individueel belang van de leden in het doen en laten van COV-bestuurders voorop moet staan. Onze leden rekenen er terecht op dat het COV vandaag - en de nieuwe ACV-onderwijscentrale van de toekomst - kiest voor al zijn leden, actieven en gepensioneerden... Dat is ook de plicht van elkeen die op om het even welk echelon vakbondsverantwoordelijkheid mag dragen.

Romain Maes
algemeen secretaris